

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Elyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Szerkesztőség köziratok visszaszolgáltatás
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 13.

Gravamen.

Olyan régi szó közöttünk a »gravamen«, hogy szinte érezzük a levendula illatot, mely az ősi menték körül lengett, mikor az elkeseredett magyar nyakába kanyarította, hogy fel bakta son az országgyűlésre, kireperálni amit a »német« rontott ősi levelünkön.

A reperálás aztán vagy szóval ment, vagy karddal, vagy egyikkel kezdődött, másikkal végződött.

Hát így nőtt a mi alkotmányunk egyesre, mint a nád szál. Simán egy ideig, aztán jött a görcse. Hanem mindig felüli nőtt a csomón s az csak erősítette növényében.

Hanem ez a mi nádszálunk szép magyar alkotmányunk nem vízben, de vérben nőtt nagyra, azért olyan erős, elpusztíthatatlan, ha bár csak nádszálnak látszik is. Hej! sok vihart kiállott, sokszor megtiporták, de szét nem roppant, sokszor csapott belé a hatalom villáma, de kiheverte mindig.

Mi pedig soha egyébbel nem igen töröttünk alkotmányos harcainkban, vagy gravaminális küzdelmeinkben, minthogy új levelet kapunk a németől ősi jussainkról s ha kihajtott az új levél békésen ültünk le az alkotmány alá, gyönyörködtünk új levél hajtásában s hátunkat neki támasztva szunyókáltunk szépen,

a Magyarok Istenére bizva, hogy gondunkat viselje.

Hát Nagy Lajos halála óta sok szép levelet is hajtott a mi alkotmányunk. Adta a német. Nagy levelet, nagy pecsétet rája, de nem volt benne semmi virtus.

Utolsó nagy neki busulásunk 48-ban esett karddal és 67-ben gravaminális alapon szóval. Akkor kaptunk új levelet; a kiegyezést. Mi pedig újra letettük a diszmagyart is, a fringiát is és neki vetve hátunkat az alkotmány erős derekának szunyókáltunk csöndesen az új levél hűs árnyékában.

Most aztán rázzák a fát, a hát támasztékot, az ősi alkotmányt s a nemzet felocsudva ugyancsak furcsa dolgokat lát.

Disz magyarunk elkopott s bizony nem sok becsülete van a magyarnak még saját ereszalja előtt sem, kiket fedél alá vett; jött-ment Isten adta népséget, hogy ne pusztuljon magára hagyatva. Most már ez is jussit kíván, régen csak maradék étekre viseltes ruhára áhitozott, azt is köszönhette. A nemzetiségek kiknek kegyelemből adtunk árendát földünkön, kezdenek kiböcsülni a saját tanyáinkból.

Az osztrák katonák is, — hiszen jól ismerjük őket előlről-hátulról, így tán jobban is, mint úgy — nagy hangon beszélnek, de ami beszédünket nem akarják ismerni. Pedig a mi kommandónk könnyebb, nem ötvenhét szó mint az övék, csak egy, de jó »előre!« Sokat ér, ha legény van a végén. Hát ez nem kell

nekik, csak a legény kell, pedig nem ér sokat egyik a másik nélkül. Össze vannak növe.

Nemzet voltunk is elveszett vagy mi, hiszen azt mondják, hogy amit mi kapunk azt másnak is meg kell adni. Ki az a más, hozzánk képest!?

Ki is vagyunk pusztítva jóformán s nem igen engednek feljavulni se réven se vámon.

Hát hol vannak a mi régi leveleink? Sok szép jussunk, amit a német is elismert annyi sok irással pecséttel?

Bizony megette a levelet a hernyó. Nincs az írásban virtus, de talán benünk sincs.

Most próbáljuk van-e.

Egyik vármegye a másik után áll elő s a városok is mind súlyos gravámmal. Még a mi jól nevelt városi uraink is kivágták a nagy határozatot, hogy nem ismerhetik el és nem támogathatják az új kormányt.

Mi lesz már, ha nálunk is így beszélnek? Azt hiszem új levelet kapunk. Nagyobbat mint eddig s pecsétet is újat rája, mint a holdnak karimája stb.

Ne féljetez én véreim, magyar fajom. Nem sokára kihajt az új levél, szunyókálhatunk újra s ha nem látjuk ismét mi van körülöttünk, álmodhatjuk újra úgy ahogy szeretnők.

Tudja Isten én jobb szeretném, ha nem a német fellogása változnék meg, hanem a miénk. Ne álljunk be ismét ka-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A furfangos Páló.

— Humoreszk. —

Irta: Groporeán Béla Kornél.

— Ablákot csinálj! . . . Ablákot! . . .

Hangzott végig egy alföldi falu poros, az augusztusi nap déli sugarától fel izzasztott utcáján.

— Ablákot! . . . Ablákot! . . .

Az a pár, bosszúra nyújtott szó, első hallásra elárulta a kiáltozó két legény naczionálját, erősen kitüntetve ezek antipatiáját az »a« betűvel szemben.

Nincs az a tót ember, ki a magyar »a« helyett »á«-t ne mondana és ez a tótos kiejtés annak a két sibeder fiúnak a kiabálásából is kiérezhető volt, kik a hátukra felszrijjazott nyitott faláda alatt, melyben szépen egymás mellé voltak elhelyezve az üvegtáblák, ugyancsak meggörnyedtek.

Lassan czammogva taposták az alsó utca

porát, szakadatlanul orditozva és kezük fejével le-le törölve az orrukon végig gördülő izzadság cseppeket.

Kutya mód meleg is volt. A nap csak úgy tüzött az ut porára, mintha keresztül akarta volna égetni a földet, nem is hederítve arra, hogy közbe esik a két tót atyafinak a háta, melynek tulajdonosai ugyancsak zsörtölődni kezdtek Nap Istennek kiméletlensége ellen.

Különösen a nagyobbik, a Páló de a kisebbik, a Jánó sem hagyta szó nélkül ezt az állapotot, erősen kifakadva a nagy meleg ellen. Elkeseredését azonban nem cifrázta semmiféle kacskaringós huszármondókéval, mert hát mindkettőjüknek lágy tót vére nem ismerte az energikusabb felbuzdulást.

Türelmes nép az a tót!

— De mán ámi sok az sok — szolt Páló, a társához — én nem bírok túrni eztet a nagy melegséget.

— Ugyán hát mit csináljunk? — replikázott Jánó, erősen megvakarva kender szőke üstökét — nem meg születünk mi püspöknek.

— Hát hiszen az igaz — hagyta rá Páló — de biz in azért mig se türöm tovább.

Erre a jogosult kifakadásra azután ugyancsak elkezdett kiabálni, mintha a világ sorsa attól függne, hogy ő — ablákot csinál.

— Szip mesterség ez az ablákos mesterség, csak ne volna meleg, meg aztán az egész utcán nem megláttam egy betört ablákot sem.

Hát bizony ebbe igaza volt Pálónak. Ugy látszik nem csak a nap esküdött ellenük, hanem az ablakok is.

— Nincs biz á egy sem betörve — sóhajtott Jánó — Ej . . . hej . . . Jobb volna most odáháza lenni a hűvös Tátrában.

— Mágám is áztát hiszek — bólintott Páló.

Csak hogy a szegény tót legény nem igen tudta még felfedezni azt a mesterséget, hogy mikép kellene a jó tátrai friss hegyi levegővel jól lakni, úgy, hogy ne kívánjon több kukoricza máltát a gyomor, mert hát a kukoricza kevés, az ember sok és oda fent a kárpátokban kincset ér a liszt.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

jainál ugymint idült

influenza után ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

tüdőbetegségeknél, lélegzőszervek hurutos bajainál

ugymint idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál

ajánltatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. gyár Basel (Svájc)

rónak alkotmányunk fája mellé, hanem szántsunk körülötte alaposan, ássunk mélyen, ne támaszszuk, hanem hasznát vegyük ami ősi fánkknak.

Ha nemcsak harcolni és gravame-nezni tudunk, de istenesen neki fogunk a dolgozásnak, akkor új növésbe szökken magától alkotmányunk fája s ameddig ága elnyulik, a határokig, mienk lesz az ország a hatalom és a dicsőség ezen a mi földünkön.

Ha azonban újra csak felbuzdulás a nemzet állásfoglalása, akkor csak a leveles ládánk telik újra s mi fogyni fogunk, még a levelek is, a fa is elpusztul velünk s a nagy pecsétet oda ütjük felbünk. A sirra tett köre pedig azt írhatjuk:

— Itt nyugszik egy nemzet, mely meghalni bármikor tudott, de élni nem. Naiv hős volt . . . volt.

A politikai válság.

Tisza István nyilatkozata.

A lapok politikai rovatának kétségbeejtő szürkeségeibe új, eleven szín fog vegyülni. Tisza István gróf cikket írt *Az Ujságba*, amely cikknek folytatása is lesz. Ebben a kánikulai időben bizonyára értékes préda lesz az a cikk és minden sorára glossza-zuhatok fognak ömleni — pro és kontra.

A volt miniszterelnök cikk-rovatának bevezetéseképpen levelet írt *Gajári Ödönhöz*, *Az Ujság* szerkesztőjéhez, amely levélben elmondja, miért nem vett részt az utóbbi napokban fölbujánzott polémiákban. Nem vett részt azért, mert hitt a meggyezésben és nem akarta, hogy az ő szava esetleg azt meghiusítaná.

— Ma azonban szegényebbek vagyunk ezzel az illuzióval is, — írja a levélben. Azok a veszélyek, melyeket előre láttam, amelyek elhárítására egész erőmet latba vettem, napról-napra *fenyegetőbb közelségben tornyosulnak a nemzet teje fölött*. Ok nélkül, szükség nélkül, saját rendeltetésének félreismérésével ragadtatja az magát a *saját veszte felé*. Ezt halgatva igazán nem nézhetem

tovább. Amit tudok, látok, érzek, azt ki kell mondanom. Hogy minden szavamat rendszeresen félre fogják magyarázni, azt tudom, de az *olyan mindegy nekem*.

— Valószínű az is, hogy a félrevezetett közhangulat mai állapotában szavaim fogékony talajra nem találnak, de ez nem tarthat vissza attól, hogy teljesítem kötelességemet. Ha szavam kiáltó szó lesz a pusztában, hazafui bánattól összeszoruló kebellem, de *nyugodt lelkiismerettel nézhetek az események szemébe*.

Magának a cikknek ez a címe: *A helyzetről*. A bevezető részében azt állapítja meg, hogy a január huszonhatodiki választási harcoknak, mi volt a magja.

Ne bolygassuk most azt sem — konkludál — minő eszközökkel, *a terrorizmusnak, ámitásnak, rágalomnak minő fegyvereivel csikarta ki győzelmét az ellenzék*. A mai pillanatban céltalan, tehát meddő, tehát káros volna az e fölötti rekrimináció. Csak egyet szükséges konstatálnunk: a katonai kérdések, különösen pedig *a vezény- és szolgálati nyelv jelszavai döntő szerepet nem játszottak a küzdelemben*. Az egyedüli jelszó, amelyben az ellenzék egyesülni tudott s amelylyel a közönséget harczba vinni igyekezett, *a kellő formák félretételével hozott határozatban rejlő alkotmányértés hamis jelszava volt*.

A koalíciót is a házszabály-kérdés keltette életre. S miután a függetlenségi párt hatvanhetes többséggel áll szemben, természetes, hogy a függetlenségi párt programjának csak azokat a pontjait érvényesítheti, amelyek a koalíció hatvanhetes csoportjának álláspontjába nem ütközik.

— Fájdalom nem ez történt — folytatja Tisza. — A függetlenségi párt lemondott a perszonál-unió, a külön magyar hadsereg azonnali követeléséről, hajlandó volt részt venni a kormányzatban közjogi elvei *kilenczvenkilenc századrésznél érvényesítése nélkül*. Nagyon helyesen és indokoltan, mert 67-es szövetségeivel az alkotás terén csak így egyesülhetett. — De ha ezt megtette, amint hogy a legszigorubb politikai morál alapján is megtehette, elképzelhetetlen, hogy ugyanezen szempontnak alá nem rendelte volna a koalíció programjába felvett századrészt is, ha azon, a kik a kiegyezési politika tradícióihoz eddig oly következetesen ragaszkodnak, ehhez kötötték volna a velük való közreműködést.

A következményeiben kiszámíthatatlan, végzetes hiba abban rejlik, hogy azok, akik

még csak néhány hónapja is oly világosan látták a vezénnyelv-kérdésben rejlő összes veszélyeket, *hozzájárultak oly katonai követelésekhez, melyek megakasztották a kibontakozást és felidéztek a mai válságos helyzet összes csapásait*.

Az első cikk azzal végződik, hogy a király és nemzet között kitörőben van a konfliktus.

Apponyi cikke.

Apponyi Albert gróf a Journalban cikket tesz közzé a magyarok katonai követeléseiről és tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy Magyarország el akar maradni Ausztriától. A magyarok fenn akarják tartani az uniót, de csakis természetes, törvényes és történelmi alapon és a Habsburg család hatalma ezzel csak gyarapodni fog.

Majd megkeresnek és megtalálnak.

E czímen írt cikket *Kossuth Ferencz*.

Konstatálja, hogy a kiegyezést nem kísérelte meg komolyan Fejérváry. Ő csak az uralkodó hajthatatlanságát hangsúlyozta.

A cikket így fejezi be:

Az emberi előítéletekkel szemben józanul okoskodni nem lehet; az előítéleteket csak tények győzhetik meg, ha tehát azt látják majd azok, kik a nemzetet egy birkanyájnak képzelik, melyet ide-oda terelni lehet, hogy tovább merevedve az ő megtagadásukban és visszautasításukban oda jutnak, hogy nem lesz se pénz, se katona, se új ágyu, se hadsereg újjászervezése (ha csak erővel mindezt ki nem csikarják, ami nehéz feladat lenne), akkor talán le fognak ereszkedni az olympus csúcsairól hozzánk a földre és úgy fognak gondolkodni, mint az egyszerű halandók szoktak, akik előtt a logika nem »smarn«.

Majd akkor megkeresnek és megtalálnak minket!

Felszólítás a szabadelvűekhez.

A *bégaszentgyörgyi* kerület választói nyílt levelet intéztek képviselőjükhöz, *Papp Gézához*, hogy lépjen ki a szabadelvűpártból és vegyen részt hazánk függetlenségének kivívásában, avagy mondjon le mandátumáról, mert különben módot fognak találni bizalmatlanságuk értelmes kifejezésére. Hasonló felhívás készül *Ujverbászon Vojnich* István ellen és e példát alighanem még számos kerület fogja követni.

A Tatra furfangos mint egy kicsapott diák. Olyan könnyű, egészséges levegőt talál az ő hű tójtainak, hogy attól úgy meg nő az étvágyuk, mint a mesebeli cigányasszonynak: hét falut evett meg egyszerre.

Bizony a Páló, meg a Jánó sem tudott meg élni a szép Táltában, ahol olyan ózonos a levegő, hol mindég hűvös van és ahol örökké mosolyognak a kék szemű tót maladicskák. Utra kaptak hát ők is és neki vágta — szip Mágyárszországnak áblákok csináljni.

Az alföldön pedig nagy a meleg és sok a por.

Hej! De vissza is álmodta magát Jánó Páló nem egyszer a szép tót hazába . . . Ott látták magukat a Tatra csucsain, amint az alattuk elterülő kies, völgyes tájakra bámulva teli tüdővel szívták a friss, hajnali fenyőillatú levegőt és látták álmukban a felkelő nap vérpiros korongját kibukkanni a hegyek csucsán, kíváncsian, lekandikálva és be pillantva a völgyek mélyébe, mindent aranyszínű biborpalástba burkolva.

Hányszor jártak szülőfalujuk utcáin, vigan tilinkózva, énekelve, hogy a kékszemű kedves már előre tudja jövetelüket . . . Oh és hányszor czuppant el egy-egy csókl!

Olyankor azután felébredtek és ott találták magukat valami pajta szalmáján egymást átkarolva.

— Csak meg legyen a harmincz forintom, megyek in házá ebből a bűdös porbul.

Fakadt ki Páló. Jánó azonban elszomorodott; neki még sok kellett a harmincz forint-hoz.

— Ajáj! nem lesz ábbul sohá harmincz forint. — Nem látod nincs betörve egy ablak sem?

Hát biz ezt már Páló is konstatálta:

— El ván átkozvá ez á fálu.

Hiába járták be egész délután az utcákat, nem hívták be őket sehová. El is szontyolodtak este.

— Mán minek is gyüttünk ide? Rondá fálu ez.

— Még áblájkjá sincsen neki betörve — Toldá Jánó.

Nagy keservesen majsolták a száraz kenyeret, azután elterültek a falu szélén a zöld gyepré és felbámultak a csillagos égre, hallgatva a tücskök czirpelését.

Egyszerre csak Páló felugrik, mintha kigyó csipte volna meg.

— Márádsz itt mindjárt itt vágyok.

Mordult a csodálkozó Jánóra és azzal neki vágott a falunak.

Jánó csak utána meredt barátjának, nem tudva mire vélni a dolgot; de azután úgy gondolta, majd tudja amaz mit csinál.

Ugy vagy óra mulva vissza is tért Páló. Nyugodtan társa mellé telepedett és elszundított. Jánó hiába kérdezősködött, zsörtölődött.

Reggel azután nagy durczásan magára

kapta ládáját és indult el a falutól. Bántotta Páló titokzatos hallgatása.

Páló azonban nagy kedélyesen vissza hívta.

— Menjünk fálubá be. Hát há ván válámi?

— Nem megbolondultám! Mi tört volná be tegnápótátul. — Agyarkodott Jánó.

— No már csak gyere.

Biztatta Páló és neki indult a falunak. Jánó azután kénytelen-kelletlen ment utána. Nagy csodálkozására azonban mindjárt az első utcában három helyen is törött ablakok vigyorogtak le rájuk. Hívták is őket rögtön. Mikor készen voltak elváltak és mindegyik külön utcában indult operálni.

Hát uram fia! Jánó nem tudott eléggé csodálkozni. Minden utcában volt egy pár törött ablak. A emberek pedig váltig panaszkodtak, hogy valaki az éjjel bedobálta az ablakokat.

Jánó bizony nem bánta. Mikor azután este a falu szélén Pálával találkozott, elmesélte neki élményeit azon töprengve, hogy vajjon kit küldhetett az Isten az ő vigasztalására? — Mikor azután Páló is elmesélte szerencsés fogásait, még jobban elcsodálkozott.

— De hát ki á csudá lehetett — kérdé Jánó — Szeretném megcsókolni a kezit neki.

— Nó — szólt oda Páló — hát itt az enyim, csókol meg, mert biz az én voltám.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Keresztül esett Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága a nehéz kérdésen; tegnap nem csak aggodalmát fejezte ki az alkotmányellenes kormány kinevezése felett, hanem ki-mondotta, hogy nem fogja támogatni s utasítást adott tisztviselőinek, hogy törvénytelen rendeleteit ne hajtsa végre.

A hazafias határozatot nyugodt méltósággal, minden lelkesült kitörés és minden zavaró incidens nélkül. Az idők jele, hogy még Nagy-Váradon sem akadt senki, aki a javaslat ellen felszólt volna. És jól van ez így, mert minden ellenző felszólalás olyan zivatart keltett volna fel, amilyen még nem volt a város-házán.

Hosszas, erős vitát keltett a város múlt évi zárszámadása. Dr. Adorján Emil nagy tanulmányozás alapján erősen támadta a zárszámadást s erős érvekkel mutatta ki annak hiányait. Ilyen alapos leczkét még nem kapott Nagyvárad város tanácsa.

És a felszólalás nagy részének igazságát érezte mindenki s ennek a hatása alatt fogadták el dr. Hoványi Gyula korrekt és nagyon helyesen való indítványát, hogy a jövőre nézve változtassanak az eddigi uzuson.

A dolog már úgy állott, hogy ha a tanács tagjai nem szavaznak önmaguknak bizalmat, visszakapják a zárszámadást, de ettől mégis elállottak.

Ma ismét erős vita lesz a zárszámadás részletes tárgyalásánál.

Érdekes volt még a választás, amelynek két derék tisztviselőt kapott a város. *Juricskay Barna* III-ad osztályu aljegyzőnek, *Erdélyi Bernát* pedig III-ad oszt. számtisztnek választották.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Bozóky Béla, dr. *Déry Ferencz*, *Fröhlich János*, *Hlatky Endre*, dr. *Hoványi Gyula*, dr. *Konrád Márk*, *Mezey Mihály*, *Nozák R-zsö*, *Papp Miklós*, *Stark Gyula*, dr. *Stokker József*, dr. *Adorján Emil*, *Balogh Döme*, *Beczak Lajos*, dr. *Berkovits Ferencz*, *Czeglédy Sándor*, *Czeglédy Jeremiás*, *Cser János*, *Fényes Manó*, *Déry János*, dr. *Halász Lajos*, *Mihelfi Adolf*, *Milibák József*, *Schvartz Izidor*, *Schütz Albert*, *Sulyok István*, *Széles Lajos*, dr. *Vucskics Gyula*, *Veisz Károly*, *Feldmann Izidor*, dr. *Friedländer Sámuel*, *Gábel Jakab*, *Heller Ede*, *Löwenstein Zsigmond*, *Reismann Mór*, dr. *Tóth Ferencz*, dr. *Veisz Márton*, *Bognár Sándor*, *Farkas Izidor*, *Füehsl Mór*, *Guttman József*, *Huzella Gyula*, *Incze Lajos*, dr. *Kazay Kálmán*, ifj. *Kohn Sámuel*, *Kiss Elek*, *Kugler Albert*, *Kiss Károly*, *Lendler Ferencz*, *Levitter Miksa*, dr. *Mihelfi Lajos*, *Molnár Lajos*, dr. *Moskovits József*, dr. *Moskovits Miklós*, *Munk Jakab*, *Müller Salamon*, *Oláh Ferencz*, *Poynár János*, *Rendes Vilmos*, *Sebestyén Lajos*, *Stern Miklós*, dr. *Schveiger Ede*, *Veinberger Jakab*, *Veiszlovits*, *Bordé Ferencz*, *Gerő Ármán*, *Komlóssy József*, *Darvassy Lajos*, *Lukács Ödön*, *Dus László*, dr. *Grám Károly*, *Szánthó Lajos*, dr. *Baróthy Ákos*, *Ragány János*, *Markovits Sámuel*, *Szűts Géza*, *Papolezy Ferencz*, *Jablonszky Emil*, *Lakos Lajos*.

A közgyűlés megnyitása után *Bordé Ferencz* főjegyző telolvasta a polgármester havi jelentését, a melynek érdekesebb adatait már közöltük.

Kegyeletes hangon emlékezik meg a jelentésben a polgármester b. e. *József* kir. herczeg haláláról. Méltatja érdemeit s indítványozza, hogy a törvényhatóság az elhunyt kir. herczeg emlékéért jegyzőkönyvében örökítse meg s úgy az özvegy *Klotild* főherczegnőhöz, valamint az elhunyt fiához: *József* kir. herczeghez részvét-iratot intézzen.

Megemlékezik még a jelentés, hogy néhai özv. *Grósz Istvánné* leánya 6000 koronás alapítványt tett édes anyja emlékére a Csesztivó-intézet javára; — *Mihályi Viktor* balázsfalvai g. kath. érsek, Nagyváradon időzése és a nagyváradai gör. kath. püspöki palota felavatása alkalmából 200 koronát adományozott a városi szegények javára. Végül megemlíti, hogy özv. *des Echerolles Kruspér Sándorné* és *Schwartz Jakabné* urnők az általuk rendezett rózsakiállítás jövedelméből 456 koronát juttattak a városi árvaház javára.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette; *József főherczeg* emlékéért jegyzőkönyvébe iktatja és az özvegyhez, valamint a főherczeghez részvétiratokat intéznek, az adományokért pedig köszönetet mondanak.

A választások.

Ezután a megüresedett III. oszt. aljegyzői és a III. oszt. számtiszt állások betöltésére került a sor.

A III. oszt. aljegyzői állásra kijelöltettek.

Juricskay Barna,
dr. *Ujfalussy Sándor*,
Pásztor Bertalan.

A választást szavazás útján döntötték el: Szavazatszedő küldöttségi elnök volt *Mihelfi Adolf*, tagok *Farkas Izidor* és *Sulyok István*; jegyző *Komlóssy József* tb. főjegyző.

Beadatott összesen 76 szavazat; ebből kapott:

Juricskay Barna 43,
Pásztor Bertalan 30,
dr. *Ujfalussy Sándor* 3

szavazatot s így 13 szótöbbséggel *Juricskay Barna* választott meg III. oszt. aljegyzővé,

A III. oszt. számtiszt állásra kijelöltettek:

Fuhász Elemér,
Déry Endre,
Erdélyi Bernát.

Beadtak összesen 78 szavazatot s ebből kapott:

Erdélyi Bernát 40,
Déry Endre 27,
Fuhász Elemér 7

szavazatot s így 13 szavazattal *Erdélyi Bernát* választott meg III-ad oszt. számtiszté. Négy szavazólap üres volt.

A kormány elleni bizalmatlanság.

Altalános csendben terjesztette elő a főjegyző az új, alkotmányellenes kormány leiratát, melyben kinevezését tudatja. Kapcsolatosan előterjesztette Pest és Borsodmegeye hazafias átiratait és dr. *Adorján Emil* indítványát az iránt, hogy a törvényhatóság bizalmatlanságát tejezze ki az új kormány ellen.

A tanács az általunk már közölt azon javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, hogy mély sajnálattal és aggodalommal vegye tudomásul a kinevezést jelentse ki, hogy az új kormány iránt bizalommal nem viseltetik, mert nem a képviselőház többségére támaszkodik, s ezért a törvényhatóság a támogatást tőle megtagadja. Aggodalommal látja, hogy az ellentét a több év és a korona között mindjobban kiélesedik s a közrend veszélyeztetve van. Elvárja a törvényhatóság, hogy szigorúan a törvényhez ragaszkodnak, a törvénytelen rendeletek végrehajtását megtagadják; a meg nem szavazott adókat nem hajtják be s a meg nem szavazott ujonczozáshoz segédkezet nem nyújtanak. Viszont a törvényhatóság a tisztviselőket anyagi és erkölcsi oltalomban részesíti.

Az előterjesztett javaslatot éljenzéssel egyhangulag elfogadták.

Berzeviczy Albert volt vallásügyi- és *Tal-lián Béla* volt földmivélsügyi miniszterek leiratait, amelyekben felmentésüket tudatják, egyszerűen tudomásul vették.

A rendőrfelügyeleti díjakról alkotott s jóváhagyott szabályrendeletet meghirdetik.

A város zárszámadása.

A tanács előterjesztette a város 1904. évi zárszámadásokat, az alapok számadásaival együtt. Annak idején részletesen ismertettük a számadásokat.

Dr. *Adorján Emil* szólott először a zárszámadáshoz, amelyből nem látja a városi tisztikar czéltudatos törekvését, csak ötleteket a város ügyei körül. De erről majd máskor szól; most csak azt akarja kimutatni a zárszámadásokból, hogy a tisztikar megérdemli-e a törvényhatóság bizalmát.

Az előterjesztett zárszámadásokból hű képet nem lehet nyerni s amit látni lehet belőle, az éppen nem biztató. Allandó hiteltul-lépés fordul elő évről-évre, ezért nem reális a város vagyonkezelése. Majd kifogásokat tesz a számadás összeállítására s oly módosításokat kíván, hogy ne legyen rejtély a zárszámadás, hanem könnyen áttekinthető. Az egyes tételek nincsenek kellőleg megmagyarázva, csak össze-sített számokban odavetve. Tiszta, pontos zárszámadásban kellene beszámolni a város va-gyoni kezeléséről. Ezután tételenként adja elő észrevételeit, amelyekből látszik, hogy gondo-san tanulmányozta az óriási számadathalmazt. Kifogásolja, hogy a laktanyákra évről-évre több a kiadás; a tábornoki lakra ráfizet a vá-ros; az árvaháznál nincsen részletes kimutatás, amiből tájékozást lehetne szerezni. Rámutat a leltár hiányosságára, mert 30 éves régi tételek vannak benne. Alapos kifogásokat tett a vil-lamos telep számadásaira és különösen annak leltárára. Pontos adatokat kíván a szerelések-ről. Kifogásolja továbbá, hogy egyes alapok felhasználás, gyümölcsötetés nélkül hevernek. Szóval a zárszámadás nem alkalmas arra, hogy bizalmat keltsen a tisztikar iránt. Ezért indít-ványozza, hogy azt általánosságban se fogad-ják el, hanem adják vissza azzal, hogy két nap múlva új, részletes számadásokat terjesz-szen elő a tanács.

Balogh Döme köszönetet mondott *Ador-jánnak* alapos felszólalásáért s indítványához hozzájárul. Szomorúnak tartja a számadást, a mely csak 9000 korona maradványt mutat fel, holott nem decz. 31-én lett lezárva. Ha csak a teljes 12 hónapról szólana, még szomorubb adatokat találnánk benne. A múltban van a hiba. Ezután fejtegette a vámosok jövedelmező-ségét. Végül azt indítványozza, hogy a gazda-sági és fogyasztási adóügyeket a gazdasági ta-nácsnok ügykörébe utalják.

Mihelfi Adolf szerencsésnek tartja a múlt évet, hogy a nagy kiadások mellett is, köz-költő emelés nélkül, maradvánnyal zárták a város számadásait. A jövőre nézve tehetnek változtatásokat a számadás összeállításának for-májára nézve, de most elfogadja a beterjesztett zárszámadást.

Löwenstein Zsigmond nem fogadja el a zárszámadást, mert az terjedelmes ugyan, de nem áttekinthető, világos. Olyannak veszi, mint egy gyászjelentést, amelylyel elakarják temetni az 1904. évet, s ők asszisztáljanak ehhez. Csak 1 példára mutat; a város vagyona 167 ezer koronával gyarapodott állítólag, de ezzel szem-ben 120,000 korona van feltüntetve, amely pedig nem vagyon. Indítványozza, hogy a fel-világosító és kiegészítő adatokat nyomás-sák ki.

Dr. *Hoványi Gyula* azt látja, hogy ha nem fogadják el a zárszámadást, nem érnek cél-t, mert pár hónap alatt azt nem lehet újból összeállítani, az új princípiumok szerint. Azt ő is osztja, hogy a számadás nem világos, de azért most fogadják el. Azonban indítványozza, hogy egy bizottságot küldjenek ki, amely ta-nácskozzon s tegyen javaslatot, hogy minő mó-don és alapon állítsák össze jövőre a zár-

számadásokat, teljes világossággal. Az nem érv, hogy eddig így volt a forma, mikor áttekinthetőbb is lehet.

Dr Halász Lajos azt nehézményeli, hogy sohasem készül el a zárszámadás a szabályzatban megállapított időben: márczius végéig. Erre a vigyázzon a polgármester. Elfogadja úgy az Adorján, mint a Hoványi Gyula indítványát, de ezeket nem fogadnák el, utasítsák a főszámvévőt, hogy jövőre a számadások egyik oldalán a bevétel, a másikon a kiadás szembe legyen állítva.

Ragány János főszámvévő tette meg ezután észrevételeit. A zárszámadásokat olyan formában kell összeállítani, mint a költségvetés van. Az összeállítást a törvényhatóság állapította meg, részben pedig a miniszter utasítása szabja meg. A részletekre is válaszolt. Nincs kifogása különben a változtatások ellen s kéri hogy egy bizottság már a jövő évi költségvetés összeállítását előt állapítsa meg a változtatásokat. Azért nem készül el idejében a zárszámadás, mert kevés a számvéviség személyzete.

Hlatky Endre helyesli Hoványi Gyula indítványát a jövőre nézve, de most elfogadja az előterjesztett számadásokat, mivel nem érnék célt, ha újból elkészítenék. A mostani formát a törvényhatóság rendelte el annak idején. A nagyobb kiadások részletezése helyes, de minden aprólékos dolgot úgy sem lehetne részletezni. Felesleges dolgot ne kívánjanak. Hoványi Gyula indítványát helyesli, de a zárszámadást most elfogadja.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy az vezet, miszerint semmi se legyen titok. Ha kívánják, aktaszertint zárszámadást készítenek de ez kötetekre menne s a célt még sem érnék el. A tanulságokat a felszólalásokból levonják. Hoványi Gyula indítványát helyesli, küldjenek ki egy bizottságot.

Dr Adorján Emil, bizalmatlanságának fentartásával, kész elfogadni a zárszámadásokat általánosságban, de a leltárt nem fogadja el s kéri, hogy a jövő havi közgyűlésre korrekt leltárt vegyenek fel s terjeszsenek be.

Ragány János kijelenti, hogy a leltár adatait a mérnöki hivatal, a gazdasági ügyosztály és az irodaigazgató vették fel; ő más leltárt nem készíthet.

Hlatky Endre nincs ellene, hogy pontos leltárt készítsenek, de ezzel most ne nehezítsék a zárszámadás elfogadását.

Ezután általánosságban elfogadták a be-terjesztett zárszámadást s Hoványi Gyula indítványához képest egy bizottságot küldtek ki, amely a költségvetés és zárszámadás összeállításának módjára és a leltárra vonatkozólag oly időben terjesszen be javaslatát, mikor még a költségvetés nem lesz összeállítva. A bizottság tagjai:

Dr Hoványi Gyula, Mezey Mihály, Schwarcz Izidor, dr Adorján Emil, Mihály Adolf, dr Hoványi Géza, Löwenstein Zsigmond, továbbá a főszámvévő és a szükséghez képest a számvéviség tagjai.

Vita a napirend felett.

Az idő már fél 7 órára járt, mikor az általános vita véget ért. Mivel a zárszámadás részletes tárgyalása előreláthatólag élénk és hosszadalmas lesz, dr Adorján Emil kérte, hogy a részletes tárgyalást másnap folytassák, most pedig az interpellációkra térjenek át.

Rimler Károly elnök, hajlandó ebbe bele- menni, ha a törvényhatóság így akarja.

Dr Halász Lajos a szabályrendeletre hi- vatkozik, hogy a megkezdett tárgyat be kell fejezni az interpellációk előtt.

Dr Hoványi Gyula a forma tekintetében igazat ad Halásznak, de a törvényhatóság ha- tározhat másként is.

Végre is Mezey Mihály indítványára ki- mondották, hogy a zárszámadás részletes tár- gyalását péntek délutánra halasztják, tekintve annak fontosságát.

A vasárnapi munkaszünet betartása.

Csak ezen határozat folytán juthatott közel 7 óra felé szóhoz Schwarcz Izidor, hogy el-

mondja interpellációját, a vasárnapi munka- szünet be nem tartása tárgyában. Rámutat a visszaélésekre, a törvény kijátszására, ami Nagy-Váradon sokszor fordul elő. Kéri a pol- gármestert ezen visszaélések megszüntetésére.

Gerő Ármin válaszolt a kérdésre. A rend- őrség igyekszik a törvényt szigorúan betartani, de magánlak megsértésébe nem mehet bele a rendőrség. A csak nemrég a rendőrséghez érkezett tömeges feljelentéseket még nem le- hett elintézni az idő rövidsége miatt, de a visszaélések meg lesznek torolva.

Rimler Károly ígérte, hogy a törvény szellemében fognak eljárni.

Este háromnegyed 7 órakor az ülés véget ért. A hátra levő ügyeket ma, pénteken dél- után folytatva tárgyalják.

UJDONSÁGOK.

Pálffy Béla gyomai plébános.

Hetek óta nyílt titok volt, mindenki be- szélt róla a városban, de csak most vált valóra Pálffy Béla főreáliskolai hittanárnak gyomai plébánosi kinevezése. Dr Szemrecsányi Pál me- gyés püspök ő Excellentiája Ausseeban f. hó 10-én írta alá — a kegyurak (Wodiáner örö- kösök) bemutatása alapján — a kinevezést, melyet tegnap kapott meg az új plébános.

Pálffy Béla kilencz év óta van e lap kö- telékében mint annak belmunkatársa. Első cikkeivel meghódította e lap közönségét. Ugy tartalmas, temperamentumos, eleven, színes, ragyogó tollal, tősgyökeres magyar érzéssel és mélyen járó, sok oldaluan képzett elmével irt vezércikkei, mint tanulságos, szellemes tár- czái, valamint apró humoros s végül polemikus irányu írásai kezdet óta közkedveltté tették olvasóink előtt az ő ritka nagytehetségű, min- den ízében eredeti és mindenki előtt rokons- zenves egyéniségét.

De Pálffy Bélának nemcsak publicistikai működése, hanem egyházi és társadalmi műkö- dése is ismeretes e lapok közönsége előtt. Igazi Istenadta szónoki tehetség. Ugy is mint egyházi, ugy is mint politikai szónok a leg- kiválóbbak közé tartozik. A Kath. Körben és Kath. Legényegyletben szónoki előadásait sok- szor élvezték olvasóink e lapok hasábjain.

Mint embert egyenes, határozott, nyílt jelleme és ritka szívjósága rokonszenvesse tet- ték őt még ellenségei, vagy inkább ellenfelei előtt is.

Az a kilencz esztendő, amit Nagyváradon töltött, nemes munkában telt el, nem minden- napi eredménynyel. Ami e városban egy év- tized óta a magyar keresztény szellem feléb- resztése és megerősítése érdekében történt akár a sajtóban, akár a szószékben, akár az egyleti és társadalmi életben, ebben Pálffy Bélának igen előkelő része van.

A gyomai plébániának, az egyházmegye ezen minden tekintetben kiváló plébániájának hivei méltán örvendhetnek e kinevezésen, az új plébánosban derék lelkipásztort nyertek, ki önfeláldozóan fog működni hivei érdekében, — de Nagyvárad társadalmát annál nagyobb veszteség éri az ő távozásával.

Amennyire örvendünk az ő régi vágya és óhajta szerint történt előmenetelén, éppen annyira sajnáljuk az ő távozását.

E lapoktól ugyan nem válik meg végleg, cik- keivel felkeres ezután is bennünket, de ez csak részben pótolja a mi nagy veszteségünket.

Azonban nem vagyunk önzők, — még a közérdek szolgálatában sem. S azért őszinte

szívvel gratulálunk kinevezéséhez és kívánjuk Isten bőséges áldását új munkaköréhez.

Ad multos annos!

(—a.)

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* A városi tisztviselők s segédse- mélyzet drágasági pótléka jóváhagyva.

Nagy az öröm a városházán. A belügyminisz- ter jóváhagyta a juniusi közgyűlési határozatot, melylyel az összes tisztviselők, tan-, segéd- és szolgazemélyzet részére a folyó évre a fizetés 10 százalékát kitevő drágasági pótlékot szava- zott meg a törvényhatóság. Nagyvárad város törvényhatósága ugyanis az össz-személyzet kérvényére a szakbizottság és a főszámvévő meghallgatása után junius havi közgyűlésén el- határozta, hogy a város összes tisztviselőit, kezelő-, segéd- és szolgazemélyzetét a határo- zatban megjelölt időre és lapunkban is már ismertetett módozatok mellett fizetésük 10 százalékát kitevő drágasági pótlékban rés- zesíti s az e célra szükséges 49918 korona 60 fillért megszavazta, fedezetül az 1905. év- ben elérendő megtakarításokat jelölve ki az- za, hogy ha a megtakarítások a fentebbi ösz- szeget el nem érnék, felhatalmazást nyer a polgármester a fedezetlenül maradt rész ösz- szeg erejéig függő kölcsön felvételére, amely- nek visszafizetéséhez szükséges összeg 1907-től kezdve esetleg három évre való megosztással a költségvetésbe felvétesse. Ezen közgyűlési határozatot Szokoly Tamás, Balogh Döme és Weisz Károly t. h. b. tagok megfélebbzték azon indokolással, hogy már a múlt év végén 8 százalék drágasági pótlékot kaptak a város alkalmazottjai, a város erre alappal nem ren- delkezik, a múlt évi drágaság megszűnt és az idén bő esztendőre lehet kilátás. (Ez ugyan cseppet sem mutatkozik. A piaci árak igen magasak s még riasztóbb híreket hallani.) Vé- gül a főbb tisztviselők nem is kérték a pót- lékot s a közgyűlés ezekre is kiterjesztette. A belügyminiszter leirata a drágasági pótlék ügyé- ben tegnap érkezett le a városhoz Kristóffy belügyminiszter aláírásával. A belügyminiszter elutasítja a felebbezést s jóváhagyja a közgyű- lés idevonatkozó határozatát csupán azon ki- kötéssel, hogy az esetleg szükséglenő köl- csön tényleges felvétele, illetőleg a kölcsön felvételei iránt hozandó közgyűlési határozat jóváhagyás végett hozzá felterjesztendő, to- vábbá, hogy a közuti alapot terhelendő 1512 korona 40 fillérré nézve előbb a kereskedelmi miniszter jóváhagyása kikérendő. A leirat nagy örömet keltett a torony alatt s hamarosan meg is történik a számvévő hivatalba a kiutal- ványozás s a jövő héten már ki is osztják a drágasági pótlékot, melyet várva-vár mindenki a városházán.

* **Vonatközlekedés Szeged és Nagy- Várad között.** Egyik helybeli napilap tegnapi számában megemlékezik az új Szeged-buda- pesti vonat rendszeresítéséről, s felemlíti, hogy a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara ered- mény nélkül kérte az elmúlt években a kor- mányt az iránt, hogy Szeged és Nagy-Várad között új vonatot rendszeresítsen s könnyítse meg a forgalmat. Ez a hír ilyen alakban téve- désen alapul, mert a miniszter csak azon kérel- mét tagadta meg a nagyvárad kereskedelmi

és iparkamarának, hogy Szeged-Nagy-Várad között gyorsvonal összeköttetést létesítsen; ellenben éppen a kamara sürgetésére szaporították Szeged és Nagy-Várad között a vonatokat amely által most már teljesen kielégítő a két város között a vasuti összeköttetés.

* **Első mise.** *Mazurek* Gyula nagyvárad egyházmegyei ujmisés folyó hó 19 én, szerdán, Szent Vincze ünnepén, mutatja be Szatmárott első szent miseáldozatát. Manduktora *Záhovánszky István* alapítványi könyvvéltő-pénztáros lesz, az ünnepi beszédet *Pálffy Béla* gyomai plébános tartja.

* **Tanárvaltozás a premontrei főgimnáziumban.** A jászvári premontrei kanonok rend nagyvárad főgimnáziumában a jövő 1905-6-iki tanév kezdetétől fogva egy tanár személyében változás áll be. A jászói prépost dr. *Takács Menyhért* ugyanis a rendi intézett szép képzettségű, fiatal, kedves modoru helyettes tanárát *Hill Antal* józsefet saját kérelmére egészségi okokból felmentette a tanári szolgálat alól s helyére edeiglenes minőségben *Betrám* Brunó próbaéves tanárt küldötte ki.

* **Ujabb vádak Flaskay Dezső ellen.** A letartóztatott *Flaskay Dezső* ellen tegnap újabb feljelentések érkeztek a nagyvárad királyi ügyészséghez többrendbeli váltóhamisítása miatt. A megtévedt zsenri ivadék ellen *Faludi Ignác* pénzügynök és *Weinstok Fülöp* optikus tettek tegnap feljelentést, azért mert őket több száz korona erejéig megkárosította azzal, hogy hamisított váltókra pénzt vett fel tőlük. *Flaskay* tudvalevőleg még mindig vizsgálati fogságban van s a vizsgálóbíró előtti kihallgatásain mindig megmaradt a tagadás mellett. A bíróság azt hiszi, hogy még több feljelentés is fog érkezni a megtévedt fiatal ember ellen, a kit továbbra is vizsgálati fogságban tartanak.

* **Alkalmi kiadások.** Mint Párisból jelentik, a parlament költségvetési bizottsága legutóbbi ülésében a kormány ama előterjesztése felett tanácskozott, hogy az elnök utazási, az uralkodók fogadási és külön szövetség küldési költségeinek fedezésére szavazzon meg hitelt, amelyből a közelmúlt ilyenmü kiadásai is fedeztetnének. A bizottság megszavazta a következő kiadások tizedzését: a perzsa sah és a bolgár fejedelem fogadása 40.000 frank, az amerikai és angol tengerésztestek fogadás 148.000 frank. *Loubet* elnök utazási költsége Spanyolországba 410.000 frank a népet a spanyol király fogadási költsége 622.181 frank, a német trónörökös esküvéjére Berlinbe küldött külön követség kiadásai 15.500 frank, a Fezbe (Marokkó) küldött külön követség 130.000 frank, a brei kongresszuson 32.000 frank.

* **Megczáfolt zsarolás.** A Nagyvárad július 8-iki számában »Csaló a püspöknél« című hírt jelent meg s ebben az van megírva, hogy egy *Tamenbaum Sámuel* néven bemutatkozó egyén az Országos Gyermekvédő Szövetség részére, mint annak jegyzője a fővárosban több egyház fejedelemtől adományokat gyűjtött s többek között dr. *Szmrecsányi Pál* várad püspök is 150 koronát adott volna át a nevezettnek. A hírt illetékes helyről, megczáfoltják. Főpásztorunkat a nevezett egyén nem látogatta meg, sem a püspöki irodában nem járt, tehát Ó Excellentiájától vagy udvari papjától 150 koronát vagy bármennyit nem is kaphatott.

* **Összeégett asszony.** A fővárosban *Vörösmarty-utca* 15-iki számú házban tegnap reggel fél tizenegy órakor halálos szerencsétlenség történt. *Lichtblau* Lajos nyomdász felesége borszesszel tisztogatott. A borszessz a gyertya lángjától, amelylyel a sötét zugokba világított, hirtelenül fölrobbant és meggyuladt.

A láng belekapott a ruhájába s teljesen összeégette a boldogtalan asszonyt. A szobaleány sikoltozására berohantak a házbéliek, akik közül *Agoston Gyula* 35 éves szerelő *Kovács János* 32 éves cipész *Mauks Géza* szobafestő szintén súlyos égési sebeket szenvedtek. A sebesülteket a Rókus-kórházba szállították, ahol *Lichtblau* Lajosné most a halállal vívódik. A többiek állapota súlyos.

* **Elgázolt gyermek.** Tegnap délután négy óra tájban véres vasuti szerencsétlenség történt a nagyvárad vasuti állomás mellett az ősi vonalon. Az alföldi vonat, mely Szeged felől jön Nagyváradra közvetlen a várad nagyállomás előtt elütött egy három éves kis gyermeket, akit a helyszínére hívtak mentők a biharmegyei közpórházba szállították. A gyermek oly súlyos sebeket szenvedett, hogy életben maradásához kevés a remény. A rendőrség az esetről még a délután folyamán értesítette a királyi ügyészséget, mely szigorú vizsgálatot indított annak a kiderítésére, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelőség.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor,* *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti „**Kigyó-győszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em*

x **A Lloyd-orfeum** teljesen új társulata folyó hó 15-én, szombat este megkezdí szenczácziót keltő előadásait. — Bővebbet a falragaszok.

SZÍNHÁZ.

Szinészet Sarkadon.

Sarkadon, — mint tudósítónk jelenti — két nap óta *Tolnai Gyula* tizenhat tagból álló, jól szervezett társulata működik. *Tolnai Gyula* igazgató minden lehetőt elkövet, hogy a sarkadi közönség nemes élvezetet találjon esti szórakozásában. Utána — már udvariasságból is — a nőket illetné az elsőség, de mégis *Gyarmathy I. Jánost* említjük meg; mert ő tulajdonképen a társulat férfi primadonnája s a társulat titkára, ki azontelül, hogy sok bérlet szerzésével anyagi hasznot biztosított a direktornak; erős oszlopa a társulatnak is. Vasárnap lesz a jutalomjátéka, melyre városunkból is sokan mennek át a nagyvárad származású fiu játéknak a megnézésére. A *Bobherczeg* című szerepében tegnap ünnepelte a közönség *Antal* Juliskát, a társulat koloratur énekesnőjét. Ő és *Gyarmati* a közönség kedvencei. Úgyesen játszik *Aradiné Mariska*, bájos a kis *Hunyady* Ellus. *Balás* Berta játéka szintén sok tapsot kapott már. A férfi tagok közül különösen *Aradi Kálmán* produkál mindenben jeles, értékes alakítást. *Pataki Gyula* inkább epizód szerepekbe válik be. Úgyes még *Kiss Sándor* is. Végül megemlítjük még a társulat karmesterét, *Márkus* Gézát, kinek főérdeme, hogy az énekes darabok oly nagyon tetszenek.

Igazságszolgáltatás.

Nyiri mandátumának vizsgálata.

A budai I—III. kerületi járásbírószágon ma folytatta *Ligetkúti* István táblai bíró a vizvárosi választás dolgában beadott petíció tárgyalását. A kérvényezőket dr. *Korona Jenő*, *Nyiri Sándor*, *Kiss Károly* védte.

Az első tanu *Goldberger* Károly volt, aki kijelentette, hogy nem volt jelen *Fácán* vendéglőben január hónap 21-én megtartott vacsorán, jegyet nem kínáltak neki s azt sem tudja, hogy valaki ingyenjeggyel vett volna részt az ebéden.

Heil Vilmos lakatosmester szintén ott volt a vacsorán s a jegyet a vendéglő bejáratánál levő pénztárnál vette meg. Egyebet nem tud.

Reiner József: Ott volt a vacsorán jegyét *Kohn* Dávidtól vette. Kapott a pártirodától is tiz jegyet elszámolásra, a jegyeket ki is osztotta s az illetőknek megmondta, hogy a jegyek árát akkor kell kifizetni, ha azt kérni fogja. Eddig nem szállította fel őket a fizetésre. A választás után *Zsunik* Lajos ügyvédől felszólítást kapott, hogy a jegyekkel számoljon el, de eddig még nem tette meg. Tagja a végrehajtó bizottságnak, de arról nem tud, hogy elhatározták volna miképp ingyenjegyet senkinek sem adható.

Kohn Izso: Ott volt a vacsorán jegyét *Vamoscher* Jakabtól kapta, ki nem kért érte fizetést, *Gaiduschek* Mór: Ott volt és pénzért vette a jegyét. *Danos* József és *Kulicska* Antal: Hasonlóképpen vall.

Bischoff Antal: Ott volt a pártvacsorán, de csak *Nyiri Sándor* beszédét akarta meghallgatni s a bejárat előtt levő pénztárnál kijelentette, hogy nem vált jegyet, mert nem vacsorázik. Nem is vacsorázott, csak a saját pénzéért sört ivott. Kijelenti még, hogy nincsen arról tudomása, hogy a választás napján egyes választókat a Fiume-vendéglőben vagy a budai Vigadóban etettek vagy itattak volna, sőt arról sines tudomása, hogy egyes választóknak szavazatukért pénzt ígértek vagy adtak volna. A tanu kihallgatásokat folytatják,

Tisza István merénylete. Az idej képviselőválasztások alkalmával, *Nyiri Sándor* volt honvédelmi miniszter a főváros második kerületének képviselőjelöltje tiszteletére január 8-án hivi bankettet rendeztek. A vacsora egyik főrendezője *Göös* József polgári iskolai igazgató másnap többek előtt azt beszélte *Hoffer* Lajos tanítóról, hogy az merényletet akart elkövetni gróf *Tisza* miniszterelnök ellen, aki a vacsorán résztvett s botjával feléje suhintott. Azt is elmondotta az igazgató, hogy az ellenzéki érzelmi Hoffer ezután megragadták a rendőrök, elverték a botját és elverték. Miután ebből a hírdetésből egy szó sem volt igaz, *Hoffer* becsületsértési pört indított *Göös* József ellen, akit *Wiener* járásbíró bűnösnek is mondott ki s elítélte 50 korona pénzbüntetésre. *Göös* felebbézése folytán *Saly* bíró elnöklése alatt ma foglalkozik az esettel s felebbviteli bíróság.

TÁVIRATOK.

Gautsch a királynál.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy *Gautsch* osztrák miniszterelnök ma délben 2 és fél órai magán kihallgatáson volt a királynál Ischlben.

A bécsi félhivatalos szócsövek megczáfoltják azt a hírt, hogy a király a magyar politikai válságról is konferált az osztrák miniszterelnökkel.

Bülow utja.

Berlin, július 13. *Herczeg* Bülow birodalmi kancellár tegnap este *Von Below* kíséretében *Norderneibe* utazott.

A vezérlőbizottság ülése.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) A szövetkezett ellenzék vezérlőbizottsága holnap ülést tart az általános politikai helyzettel foglalkozni. A vezérlőbizottság ezen a gyűlésen fogja még megbeszélni azt is, hogy a nemzeti ellenállás minél impozánsabb megnyilatkozását milyen eszközökkel terjesszék ki.

Az értekezleten még az egyes tagok esetleges felszólalásai felett is határozni fognak.

Prille Kornélia nem jegyezte el magát.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) A legilletékesebb helyről nyert értesülés szerint az esti lapok megczáfolják azt a fővárosban elterjedt hírt, hogy *Prille* Kornélia ma jegyet váltott *Rozsnyay* Kálmánnal az ismert íróval.

A hírből csak annyi igaz, hogy az agg művésznő ma délután egy gyűrűt küldött *Rozsnyay* emlékébe.

Fejérváry a törvényhatóságok ellen.

A miniszterelnök rendelete.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Báró Fejérváry Géza megunt a törvényhatóságok bizalmatlansági szavazatát s ezért ma szigorú rendeleteket intézett hozzájuk, melyben tudokra adja, hogy a nemes vármegyéket a politizálástól eltiltja s az eddig hozott politikai vonatkozású határozataikat és rendeleteiket, mint belügyminiszter megsemmisíti.

A darabant-miniszterelnök rendelete következő érdekesebb dolgokat tartalmazza:

Intő szóval fordulok a vármegyékhez, hogy érzelmi okok miatt ne politizáljanak. A kormány felett bírálatot mondani nincsen jogukban a vármegyéknek. A jelenlegi kormány igen törvényes és alkotmányos, csak nincs alkotmányos többsége. A mostani minisztériumnak az a feladata, hogy a parlamenti többséget rávegye a kormányalakításra.

Nem lehet a törvényhatóságoknak pressziót gyakorolni a felelős magyar minisztériumra. A kormány nem fogja tűrni, hogy a törvényhatóságok érzelmi politikát csináljanak s ebből folyólag olyan határozatokat hozzanak, amelyekhez semmi joguk sincsen. Ha azonban a törvényhatóságok mégis oly határozatokat hoznak, mely a vármegyék és városok törvényes, rendes menetét meggátolja, akkor a kormány úgy az eddig hozott, mint az ezután hozandó határozatokat meg fogja semmiteni. Máskülönb a kormány minden olyan joghatósági határozatokat meg fog semmisíteni, amelyek érzelmi politika az alapja.

A leirat alá báró *Fejérváry* Géza, mint belügyminiszter van aláírva.

Hazafias főispán.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Zalavármegye közgyűlésén Hertelendy Ferencz főispán bejelentette lemondását, miután nem akar alkotmányellenes kormányt szolgálni. A közgyűlés óriási lelkesedéssel éljenezte meg a lemondó főispánt.

A főváros nem ad pénzt a kormányoknak.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) A székeslőváros tanácsa, mai ülésén — a közgyűlés határozatához képest — elrendelte a város tisztviselőinek, hogy a pénztárakba önként beszolgáltatott adókat tartsák vissza és abból egy fillért sem adjanak a törvénytelen darabant kormányoknak.

A napszurás áldozata.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Békéscsabáról jelentik, hogy *Achim* L. András a város szociálista képviselője ma napszurás következtében hirtelen megbetegedett.

A beteg képviselő állapota nagyon súlyos.

Hervayné bűnpöre.

Bécs, július 13. Hervayné megkegyelmezése, melyet a lapok tegnap jelentettek, úgy értendő, hogy négy havi börtönbüntetését az elítélt betegességére való tekintettel kegyelem útján egy havi elzárásra változtatták.

Uj orosz tengerészetiügyiminiszter.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) A czár ma rendkívül meleghangú dehréttummal *Biriljev* orosz tengerészetiügyiminiszternek nevezte ki.

A czár a kinevezésben csúzimai a katasztrófáról is megemlékezik és végül annak az óhajának ad kifejezést, hogy vajha sikerülne *Biriljev*nek az orosz tengerészeti ügyet olyan állapotba hozni, mely Oroszország és tengerészetében teljesen méltó és hatalmas.

Az orosz forradalom.

Köln, július 13. A „Köln. Zig.” jelenti Pétervárról: Karasupav városban a rendőrség egy török örménynek az istállójában 23, egyenkint 300 töltényt tartalmazó ládát talált. A töltények 1891. évi mintájú fegyverekhez készültek. A tölténycsomagokon következő telirat állt: 33. és 51. gyalogezred: 12. század. Ezentúl három kosárban még 1200 töltényt találtak és folytatják a kutatást, mert azt hiszik, hogy az örményeknek, ezeknek a töltényeknek megfelelő fegyverek is vannak. Samarában a legnagyobb volgamenti kereskedő városok egyikében egy mellékvágányon álló vonatról, mely Keletáziába szánt ládákkal volt megterhelve, egy ládát elloptak. Később a temetőben ismeretlen emberek birtokában találták az ellopott ládát, melyben papir- és aranypénzben 1600,000 rubel volt. A rendőrség erre több gyanús embernél házkutatást tartott és még 600,000 rubelre akadt készpénzben és értékpapirokban.

A háború.

A hadsereg politizál.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) A Daily Telegraph jelenti: Linevics és mandzsuriai seregek összes vezérei biztosították a czárt a hadsereg bizton elkövetkező győzelméről. Linevics és Kuropatkin utolsó jelentéseikben megemlítik a czárnak, hogy a tisztikar a háború alatt tapasztalatokban gazdagodott. A tartalékosok, de a többi csapatok is, akik eddig panasza adtak okot, utóbbi időben előnyösen megváltoztak. Tüzérség és lovasság pedig hasonlíthatatlanul jobb a japánokénál. A hadsereg a legnagyobb hazafiasságtól van áthatva. A tábornokok a békekötéssel a biztos

győzelem megakadályozását látják és intenek, hogy az így megsértett hadsereg az államra nézve veszedelmesebbé válhat bármely ellenségnél, míg egy győzelmi hír a belső zavargásokat egy csapásra megszüntetné. A tábornokok azzal végzik a jelentést, hogy kéri a czárt a békekötésnek legalább hat hónapig való elhalasztására.

Meszseserszky herceg felháborodva nyilatkozik ugyan arról, hogy a hadsereg ily módon beleavatkozik a czár békefáradozásába, de az angol tudósító megjegyzi erre, hogy mindamellett kétségtelen, hogy Oroszországban most az a vélemény dominál, hogy az ország tud is és kell is a győzelemért harcolni és hogy az arisztokrácia most hirtelenében semmi módon békét nem köthet, ha csak öngyilkosságot nem akar elkövetni.

Béketárgyalások.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Kína a tokiói kormány energikus visszautasítása következtében elejtette azt a kivánságot, hogy a béke konferencián való részvételét engedjék meg neki.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Ignatiev tábornok parancsára szigorú vizsgálatot indítottak az odesszai lázadás keletkezése okának kikutatására.

Német telepítvények kérelme.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) A déloroszországi német telepítvények azzal a kérelemmel fordultak Vilmos császárhoz, hogy orosz rablóbandák fosztogatása ellen oltalmazza meg őket.

A liptó-szentmiklósi választás.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) *Kossuth* Ferencz és *Apponyi* Albert gróf ma délelőtt Liptó-Szent-Miklóstra érkeztek *Thuránszky* János ellenzéki képviselője-lőlt támogatására.

Apponyi és *Kossuth* megérkezésük után lelkesítő beszédet intéztek a néphez. Délben bankett volt, melyen több felköszöntő hangzott el a vendég ellenzéki vezérekre.

Thuránszky délután elmondotta programbeszédét, mely a választókra nagy hatással volt.

Érem a tirolí események emlékére.

Velence, július 13. (Saját tud. táv.) A városi képviselőtestület tegnapi ülésén *Foscari* átadott a polgármesternek két iratot, a melyben Velence városa és a hozzátartozó községek hozzájárulnak ahhoz a tiltakozáshoz, amelyet számos olasz város az insbrucki eseményekkel szemben kifejezett. *Foscari* ezuttal átadja a polgármesternek azt az emlékérmét, a melyet Trieszt, Görz és Roverta verettek. *Roverto* hosszabb beszédben többek közt ezt mondta: — Az emlékérem egyik oldalán a hatalmas Márk oroszán van ezzel a felirattal: Custos et ultor (őr és bosszuálló). Ez azt jelenti, hogy a város mindig kész lesz bárkitől és bárhonnán eredő igazságtalanságot és jogtalanságot megbosszulni. A polgármester a beszédre azt felelte, hogy Velence az igazságért és jogosságért igenis mindig harczba fog szállani.

Forrás Newyorkban.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Newyorkban a lakosság óriás módon szenved a borzasztó hőség miatt. Tegnap kilencz ember halt meg napszúrásban. 800 beteget kórházba vittek. Két ember hirtelen megőrült s egy öngyilkossá lett. A földalatti vasut utasait félig ájultan huzták ki a kocsiból. Sok ember a kertekben és házak tetején töltötte az éjjelt.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP. 89.

Angol regény.

Itt megpihent kissé, egy magas szilfához támaszkodva s a félelemtől és izgatottságtól még mindig reszketve, keserű vágyódással szívében, az ég felé emelte rémült arcját.

— Oh Douglas, Douglas, mért nem szerettelek változatlanul mindig! — sóhajtá

Azután sirva szaladt tovább, egész a pályaházig, a nélkül hogy csak egyszer is visszatekintet volna.

XXVII.

A kis Nella egész nap hűségesen és türelmesen örködött az Algy ágyánál; a kellő időben beadta neki az orvosságot, megigazította vánkását, meg-megsimiogatta izzó homlokát — szóval mindent elkövetett, hogy szép, halavány kisasszonyának lehetőleg kedvében járjon.

A csodálkozástól egészen a kerekre nyitak azonban estefelé nagy, barna szemei, midőn Algy lázas álmában félrebeszélve, egy Craigh felől beszélt, szerelemről suttogott s egyszerre nyugtalan feléje fordítva a fejét, ezt mormogta:

— Nelli, Nelli!

— Nelli? Istenem, már rám sem ösmer, hiszen engem mindeki Nellának hív — okoskókék a kis ápoló s mindjobban elszomorodott, mikor a beteg ajkáról, lassu gyenge hangon, szünet nélkül ez a név röpített el: Nelli, Nelli!

— Oh, Nelli, Nelli, édesem, jer ide! — kiáltott egy izben egész hangosan s vékony lesoványodott kezét kinyújtotta a takaró fölé.

— Be van hunyva a szeme, hát ha azt hiszi, hogy én vagyok az a Nelli — mormolá a leányka s kezét a beteg kezébe tette. Algy megszorította a piczig kacsót s azt álmondta, hogy hü szerelmesének, Graham Nelinek a keze nyugszik kezében.

Penelop így találta őket, mikor hosszú, eredménytelen utjából hazatért. Nella nagyon megijedt, mikor szokottnál is sápadtabb, s kimerült szép kisasszony szó nélkül rogyott a beteg ágya mellé, s bánatos, vörösre sirt szemmel hosszan nézte annak lázas hánykolódását.

Egész éjjel azon gondolkodott, honnan szerezze meg a házbérre szükséges összeget.

— Nincs senkim, nincs még csak egy barátom sem — csak Douglas, suttogta, óh, de az nagyon messze van Indiában.

Kegyetlenül megbántotta ugyan, nem is illenék talán hozzá folyamodni — de hiszem utolsó szava is az volt, ha barátira lesz valamikor szüksége, jusson eszébe Graham Douglas.

Megérkezett a fizetés napja s már-már majdnem be is alkonyodott, mikor Smithné megint megjelent a még egyre töprengő Penelopnál.

— Ne feledje, hogy ma telik le az utolsó határidő. Tudja, én meg szoktam a szavamat tartani. Fizet — vagy kotródnak innét. És hallja, ha jó szántukból nem akarnak menni, megteszem ám én azt is, hogy kocsit hozatok s a saját költségemen vitetem el Chartres urat a kórházba.

Ott is csak úgy meggyógyulhat, mint ná-

lam — sőt talán ott még jobb dolga is lesz.

— Óh, édes Smithné, ilyen késő este, és ilyen zordon időben csak nem üzi el a házból ezt a súlyos beteget. Az ég szerelmére irgalmazzon! kiáltott fuldokolva. — Ne kívánja szegénynek a halálát.

— Hadd pusztuljon el, ha úgy sem életre való — felelt Smithné könyörtelentül. Az olyan emberek, a kik nem tudnak, vagy nem akarnak dolgozni, úgy sem érdemesek az életre. — Ezzel sarkon fordulva, magára hagyta Penelopot.

Kevés vártatva a kis Nella lépet a szobába látva, hogy Penelop hosszú köpenyegét ölti magára.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.**A gabonatözsde határidői.**

Budapest, jul. 13

Buza okt. — — — —	15.50
Rozs okt.-re — — — —	12.64
Tengeri julius 1906. — — — —	15.44
Zab ápr.-ra — — — —	10.64
Repeze aug.-ra — — — —	24.50

Értéktözsde.

Budapest, jul. 13.

Oszrákhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villam s vasut — — — —	2450 —

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 jul. 13-án

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	116.50
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.65
Magyar koronajárdék 3 1/3% — — — —	88.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — —	21.8—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	166.—
Osztrák járdék papirban — — — —	100.15
Osztrák járdék ezüstben — — — —	100.65
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.—
Osztrák korona járdék — — — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.80 —
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	660.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67.4
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	1910

Német birodalmi márka — — — —	117.40
London vista — — — —	240.35
Páris vista — — — —	95.60
20 márkás arany — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Eladó ház.**

Nagyváradon, Huszár-utca 3. szám alatti ház, évi jövedelme 938 korona, 3000 koronáért a betáblázott teherrel megvehető.

Új sirkerítési osztály!**Grünwald Jenő**

épület- és műlakatos

Nagyvárad, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434.

Vizvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendű épület- és műlakatosműhelyemben egy külön osztályt létesítettem

kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelűekig készületben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készítik.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez új vállalatomban is szives pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,

épület- és műlakatos.

Új rendszerű asztalalaku takarékpénztárak.

Mindennemű lakatos munkák és javítások

HIRDETMÉNY.

A »**Biharmegyei takarékpénztár**» 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicseréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**

Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár

igazgatósága.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Ártesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

—*— **villamosvilágítási** —*—

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, bérakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

A

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb

és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be Drágább

kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselötek: a „Beocsini Czementgyári Unió“ gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivitelére.

Csatornákat saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.